

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/107/2023
Identifikačné číslo spisu:	1116218957
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1116218957.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U. U. U., narodeného XX. I. XXXX, V., P. XX, proti žalovanej R. U., narodenej XX. O. XXXX, O., B. XXX/X, zastúpenej advokátkou Mgr. Katarínou Berkešovou, Malacky, Břeclavská 3, o zaplatenie 44.024,17 eura s príslušenstvom, vednom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-18C/100/2016, pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18C/100/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2022 sp. zn. 10Co/73/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 01. júna 2021 č. k. 18C/100/2016-336 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi do troch dní od právoplatnosti rozsudku 40.491,85 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 40.491,85 eura od 01. 03. 2017 do zaplatenia, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 83,96 %.

1.1. Véc právne posúdil podľa ust. § 485 ods. 1 a 2, § 451 ods. 1, § 456, § 458 ods. 1, 2 a 3, § 517 ods. 2 Obč. zák. a § 3 ods. 1 nar. vlády č. 87/1995 Z.z. a dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná. Výkonaným dokazovaním mal preukázané a medzi stranami ani nebolo sporné, že žalobca, žalovaná a C. U., zomr. XX. XX. XXXX, boli súrodencami. Dedičské konanie po zomr. C. U. skončilo vydaním vyššie uvedeného osvedčenia o dedičstve, právoplatného dňa 05. 12. 2013, a celé dedičstvo po poručiteľovi bolo potvrdené len žalovanej ako zákonnej dedičke v tretej dedičskej skupine. Napriek jej vedomosti o ďalšom dedičovi - žalobcovi, žalovaná v dedičskom konaní čestne prehlásila, že je jedinou dedičkou po poručiteľovi. Dedením nadobudla vlastnícke právo k vyššie špecifikovanej nehnuteľnosti, pričom všeobecná hodnota ku dňu smrti poručiteľa bola v dedičskom konaní určená vo výške 50.000 eur. Žalovaná túto nehnuteľnosť previedla na tretiu osobu na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30. 04. 2014 za kúpnu cenu 69.500 eur, pričom podľa zmluvy bola časť kúpnej ceny vo výške 1.719,58 eura

uhradená na účet súdneho exekútora a časť kúpnej ceny vo výške 4.627,21 eura správcovi SBD Bratislava I. Žalobca sa na základe uvedeného ako oprávnený dedič, po tom, ako bolo dedičské konanie po poručiteľovi právoplatne skončené, žalobou domáhal vydania majetku z dedičstva podľa zásad o bezdôvodnom obohatení, a to vo forme peňažnej náhrady.

1.2. Povinnosť nepravého dediča pri vydávaní dedičstva sa riadi zásadami o bezdôvodnom obohatení, z ktorých vyplýva, že v prvom rade pôjde o naturálnu reštitúciu a len vtedy, ak to nie je dobre možné, napríklad z dôvodu prevodu veci patriacej do dedičstva nepravým dedičom na ďalšiu osobu, má sa pravému dedičovi poskytnúť peňažná náhrada. Pre konanie o vydanie dedičstva je rozhodujúci právny stav v čase, kedy súd rozhoduje o vydaní veci (t.j. v čase vyhlásenia rozsudku). Z tohto právneho stavu sa vychádza aj pri stanovení peňažnej náhrady v prípade, že by vydanie dedičstva nebolo možné. Mal za preukázané, že žalobca sa oprávnenne domáha vydania dedičstva po poručiteľovi, pretože rovnako ako žalovaná bol jeho zákonným dedičom, avšak pri prejednaní dedičstva sa s ním nekonalo, keď žalovaná čestne prehlásila, že jediným dedičom po poručiteľovi je ona. Žalovaná tak právoplatne nadobudla celý majetok po poručiteľovi. Žalobca ako oprávnený dedič po tom, čo sa dozvedel o výsledku dedičského konania, sa od žalovanej domáhal vydania svojho zákonného podielu polovice dedičstva, ale z vecí, ktoré žalovaná nadobudla, žiadal len peňažnú náhradu za nehnuteľnosť, ktorú žalovaná po tom, čo ju zdedila, predala. Žiadal od nej zaplatenie sumy 44.024,17 eura, predstavujúcej polovicu sumy 88.048,33 eura určenej ako aritmetický priemer troch cenových ohodnotení zdedenej nehnuteľnosti realitnými kancelármi (cena určená za rok 2014). Žalovaná uplatnenú výšku bezdôvodného obohatenia neuznala, ale nepoprela, že žalobca mal byť účastníkom dedičského konania. Súd prvej inštancie ustálil, že v priebehu konania zostala zo žalovanej sumy nesporná suma 24.376,61 eura, predstavujúca polovicu čistej hodnoty majetku podľa osvedčenia o dedičstve.

1.3. Pri určení výšky peňažnej náhrady vychádzal z cenového ohodnotenia nehnuteľnosti realitnými kancelármi, ktoré predložil žalobca. Stotožnil sa s tvrdením žalobcu, že cena nehnuteľnosti určená v osvedčení o dedičstve je irelevantná, rovnako aj kúpna cena uvedená v kúpnej zmluve, pretože nepreukazujú reálnu hodnotu nehnuteľnosti. Ak nepravý dedič prevedie vec patriacu do dedičstva na ďalšiu osobu, musí oprávnenému dedičovi za túto vec poskytnúť peňažnú náhradu, a to vo výške ceny, za ktorú by danú vec bolo možné predat' v čase, kedy sa namiesto vydania veci poskytuje peňažná náhrada. Preto za základ peňažnej náhrady, ktorú bola žalovaná povinná vydať žalobcovi, určil sumu 44.024,17 eura, predstavujúcu polovicu sumy 88.048,33 eura určenej realitnými kancelármi. Žalovaná sporovala tieto listinné dôkazy a tvrdila, že žalobca nepoznal stav zdedenej nehnuteľnosti, z vyjadrení realitných kancelárií vyplýva, že odhadovali hodnotu 1-izbového, resp. 2-izbového bytu č. 3 na 3. poschodí bytového domu bez loggie a balkóna v okrese Bratislava I a s obytnou plochou bytu 47,8 m² s pivničným priestorom, a to pre rok 2014, kedy došlo k predaju nehnuteľnosti. I keď žalobca nepoznal stav nehnuteľnosti, napriek tomu však z ním uvedených údajov realitné kancelárie boli schopné odhadnúť trhovú hodnotu nehnuteľnosti a určili ju na sumu 95.600 eur, 87.000 eur a 81.545 eur. Aritmetický priemer z uvedených hodnôt ustálil na 88.048,33 eura. Z takto zistenej ceny nehnuteľnosti, resp. z jej polovice potom odrátal 1/2 pasív a 1/2 odmeny notára uvedených v osvedčení o dedičstve, teda sumu 487,90 eura (1/2 z 975,79 eura pasív) a sumu 245,60 eura (1/2 z 491,19 eura - odmena notára), na ktorých by sa žalobca bol podieľal, ak by bol účastníkom dedičského konania po poručiteľovi a ktoré žalobca uznal a nespороval. Z hodnoty nehnuteľnosti odrátal aj 859,79 eura ako polovicu zo sumy 1.719,58 eura, ktorá bola podľa kúpnej zmluvy uhradená na účet súdneho exekútora, a sumu 1.939,03 eura ako polovicu nedoplatku na úhradách za plnenia spojené s užívaním bytu a na tvorbe fondu prevádzky, údržby a opráv, ktorá vyplývala z vyjadrenia SBD Bratislava I zo dňa 24. 01. 2020, teda polovicu zo sumy 3.878,06 eura, ktorá predstavovala nedoplatok za predmetný byt. I keď žalovaná poukázala na to, že podľa kúpnej zmluvy uhradila na účet správcu sumu 4.627,21 eura, z vyjadrenia správcu vyplýva, že nedoplatok ku dňu 30. 04. 2014 bol vo výške 3.878,06 eura a v roku 2015 bol žalovanej vrátený aj preplatok. Vzhľadom na uvedené ustálil výšku peňažnej náhrady oprávneného dediča na 40.491,85 eura (44.024,17 - 487,90 - 245,60 - 859,79 - 1.939,03), ktorú žalobcovi priznal a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

1.4. Nakoľko žalobca uniesol bremeno tvrdenia a aj dôkazné bremeno, súd nevykonával dokazovanie jeho výsluchom, čo zdôvodnil tým, že na posúdenie žaloby oprávneného dediča, ktorý sa domáha vydania svojho zákonného dedičského podielu, je irelevantný prípadný vzťah žalobcu a poručiteľa počas jeho života, ako aj ne/starostlivosť žalobcu o poručiteľa, takéto skutočnosti by sa skúmali napríklad v prípade

posudzovania platnosti vydedenia alebo závetu, nie však v konaní, v ktorom sa oprávnený dedič domáha od nepravého dediča vydania dedičstva. Rovnako posúdil za zbytočné skúmať aj namietaný rozpor s dobrými mravmi, pretože bez ohľadu na vzťah dediča a poručiteľa dochádza k nadobudnutiu dedičstva smrťou poručiteľa. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 C.s.p. a v konaní prevažne úspešnému žalobcovi priznal nárok na ich náhradu v pomere úspešnosti 83,96 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 27. októbra 2022 sp. zn. 10Co/73/2021 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. Odvolací súd sa v celom rozsahu po skutkovej i právnej stránke stotožnil so závermi súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP). K odvolacej námietke žalovanej týkajúcej sa jej nesúhlas so stanovením hodnoty ňou zdedeného a následne predaného bytu, s touto sa už vysporiadal súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku. Cenu bytu určenú v osvedčení o dedičstve (50.000 eur), ako aj kúpnu cenu podľa zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (69.500 eur) nepovažoval za relevantnú, pretože nepreukazujú jeho reálnu hodnotu, s čím odvolací súd súhlasí. Tento svoj záver aj riadne zdôvodnil tým, že v osvedčení o dedičstve notár vychádzal len zo sumy uvedenej žalovanou (bez bližšieho skúmania pravdivosti tohto tvrdenia) v zmysle ust. § 175o ods. 1 O.s.p., a v kúpnej zmluve si cenu bytu dohodli žalovaná a kupujúci, pričom bolo v úplnej dispozičnej právomoci žalovanej ako predávajúcej určiť predajnú cenu bytu. Súd prvej inštancie stanovil cenu bytu na základe vykonaného dokazovania, keď vyhodnotil, že žalobca svoje tvrdenie o cene bytu (88.048,33 eura) preukázal vyjadreniami k cene bytu troch realitných kancelárií. Odvolací súd opäť súhlasí. Ak totiž žalovaná v odvolaní namietala, že ocenenie bytu zabezpečené žalobcom nie je objektívne, príp. že je nepreskúmateľné pre absenciu podrobnejšieho opisu nehnuteľnosti, a mala za to, že súd prvej inštancie mal stanoviť hodnotu bytu znaleckým dokazovaním, odvolací súd uvádza, že žalovaná okrem nesúhlasu s dôkazmi predloženými žalobcom sama žiadny dôkaz v konaní neprodukovala. Nič jej pritom nebránilo predložiť dôkaz o tom, že cena bytu by mala byť iná, prípadne za účelom stanovenia ceny bytu zabezpečiť súkromný znalecký posudok a predložiť ho v konaní. Stanovenie hodnoty bytu znaleckým dokazovaním iniciovaným súdom taktiež nenavrhl a ohľadom ceny bytu nepredložila žiadny dôkaz, ktorým by dôkazy predložené žalobcom vyvrátila, alebo aspoň spochybnila. Ak potom súd prvej inštancie vyhodnotil, že žalobca uniesol dôkazné bremeno na svoje tvrdenia, rozhodol správne. Odvolací súd pripomína, že úlohou súdu v civilnom sporovom konaní nie je zistiť skutočný stav veci. V sporovom konaní, vyznačujúcom sa zásadou kontradiktórnosti, súd zisťuje skutkový stav z prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany uplatnených stranami sporu včas (teda pri zohľadnení sudcovskej a zákonnej koncentrácie konania). Uvedenými skutočnosťami je limitované aj dokazovanie v sporovom konaní, pre ktoré v súlade s ustanovením § 185 ods. 1 C.s.p. platí, že výlučne súd rozhodne, ktoré zo včas stranami sporu navrhnutých dôkazov vykoná. Súd prvej inštancie tak aj postupoval, a ak nevykonával žalovanou navrhovaný výsluch žalobcu, žiadne jej práva neporušil, pretože nie je povinný vykonať každý navrhnutý dôkaz. Prečo ňou navrhnutý dôkaz výsluchom žalobcu nevykonával, mal povinnosť uviesť v odôvodnení svojho rozsudku, a túto povinnosť si splnil, keď podrobne vysvetlil dôvody, pre ktoré nepovažoval výsluch žalobcu za potrebný pre rozhodnutie vo veci. Odvolací súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku v tejto časti, keďže sa s ním stotožňuje a nepovažuje za potrebné tam vysvetlené dôvody opakovať.

2.2. Žalovaná k svojmu odvolaniu priložila ako listinný dôkaz cenový odhad na nehnuteľnosť vypracovaný Ing. Jarmilou Slamkovou - Quality Service. Odvolací súd však na uvedený dôkaz nemohol prihliadnuť, pretože je v zmysle ust. § 383 C.s.p. viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, a nemôže prehodnotením dokazovania, ktoré vykonal súd prvej inštancie, odlišne posúdiť skutkový stav prejednávanej veci. Táto zásada vyplýva z princípu neúplnej apelácie. Výnimkou sú len prípady, v ktorých odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní. Zopakuje ho vtedy, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (ust. § 384 ods. 1 C.s.p.). Podľa ust. § 384 ods. 2 C.s.p. môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonával súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla. O tieto prípady však v posudzovanej veci nejde, pretože súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a vykonal aj všetky žalovanou predložené listinné dôkazy,

pričom vykonanie iných listinných dôkazov žalovaná nenavrhovala. Odvolací súd môže podľa ust. § 384 ods. 3 C.s.p. doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366 C.s.p., pokiaľ pôjde o tzv. novoty v odvolacom konaní. Aj počas odvolacieho konania je povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, avšak len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené reštriktívne ako výnimka z pravidla, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie. V posudzovanej veci však o tzv. novoty v odvolacom konaní nešlo. Napokon, žalovaná v odvolaní ani netvrdila a ani nepreukazovala žiadny takýto dôvod prípustnosti použitej novoty. Naopak, podľa názoru odvolacieho súdu žalovanej nič nebránilo v tom, aby listinný dôkaz, ktorý priložila k odvolaniu, uplatnila už v konaní pred súdom prvej inštancie. Predkladanie ďalších dôkazov ako novoty v odvolacom konaní je preto v prejednávanom prípade neprípustné.

2.3. Odvolací súd sa vzhľadom na vyššie uvedené s právnymi závermi súdu prvej inštancie v plnom rozsahu stotožnil a v podrobnostiach na tieto poukazuje za využitia ust. § 387 ods. 2 C.s.p.. Dospel totiž k záveru, že vzhľadom na správne a vyčerpávajúce odôvodnenie napadnutého rozsudku, v ktorom sa súd prvej inštancie podrobne vysporiadal s tvrdeniami oboch sporových strán, a teda aj žalovanej, ktorá v odvolaní už len zopakovala svoju argumentáciu z konania pred súdom prvej inštancie, by bola ďalšia argumentácia odvolacieho súdu len opakovaním správnych záverov vyslovených súdom prvej inštancie. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolaťka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Navrhla tiež odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle § 444 ods. 1 CSP.

3.1. Vo vzťahu ku koncentrácii konania je potrebné vytknúť súdu prvého stupňa ako aj odvolaciemu súdu, že aj keď sa jedná o zásadnejší právny argument, nie je ho možné uplatňovať mechanicky a bez zváženia všetkých okolností prípadu. Podaným dovolaním žalovaná predovšetkým vytýka súdom oboch stupňov to, že jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietané porušenie práva na spravodlivý proces vidí žalovaná v nedostatočne vykonanom dokazovaní a to v nevykonaní výsluchu žalobcu pred súdom, ktorý žiadali obe strany. Žalovaná mala záujem vypočuť žalobcu a klásť mu otázky v rámci konania a tak sa pokúsiť zmeniť alebo ovplyvniť rozhodnutie súdu vo veci, čo jej súd prvého stupňa svojím postupom znemožnil, tejto otázke venoval len krátke odôvodnenie prečo nevypočul žalobcu, kde uviedol, že na prípad vydania svojho zákonného dedičského podielu je irelevantné skúmať prípadný vzťah žalobcu a poručiťľa počas jeho života ako aj starostlivosť o neho. Žalovaná však mala záujem vypočuť žalobcu aj na iné okolnosti súvisiace s vecou a z procesnej taktiky ich nie je povinná uvádzať pred samotným výsluchom, pretože sa stráca význam výsluchu. Ak by súd prvého stupňa rešpektoval právo žalovanej na vykonanie dôkazného prostriedku - výsluch žalobcu, mohlo dôjsť napr. k uzavretiu zmluvy medzi účastníkmi, ktorého možnosť uzavretia je súd povinný umožniť stranám v každom štádiu konania. Žalovaná vytýka odvolaciemu súdu, že fakticky odobril svojím rozhodnutím tento postup súdu prvého stupňa a nevenoval tejto špecifickej odvolacej námietke žalovanej takmer žiadnu pozornosť a s ňou sa riadne nevysporiadal a takto participoval na porušovaní práva žalovanej na spravodlivý proces. Aj na rozhodnutia odvolacieho súdu sa vzťahuje povinnosť riadneho odôvodnenia rozhodnutia, ktoré dá odpoveď aj na špecifické námietky účastníka, ako je to zrejmé aj z judikatúry ESLP ako ja vnútroštátnych súdov vyššieho stupňa.

3.2. Žalovaná v podanom dovolaní vytýka súdu prvého stupňa aj odvolaciemu súdu, že súdy oboch stupňov len mechanicky skúmali spôsob stanovenia hodnoty dôkazmi, ktoré nie sú spôsobilé objektívne stanoviť hodnotu zdedeného bytu, ktorý je predmetom konania. Žalovaná doplnila do odvolacieho konania stanovenie hodnoty predmetného bytu Realitnou kanceláriou Ing. Jarmila Slamková - QUALITY Service, vo výške 65.200 eur, okrem iného aj preto, aby odvolaciemu súdu argumentačne preukázala

diametrálne odlišné hodnoty bytu stanovené rôznymi realitnými kancelármi. Pri výške hodnoty bytu, z ktorej vychádzal súd prvého stupňa cca 88.000 eur ide o nezanedbateľný rozdiel (viac ako 20.000 eur), ktorý má priamy dosah na spravodlivé rozhodnutie vo veci. Byt bol predaný za hodnotu 69.500 eur, čo naznačuje, že najbližšie so stanovením hodnoty bytu bola Ing. Jarmila Slamková - QUALITY Service. Je celkom zrejmé, že trhová hodnota bytu zistená v konaní nebola zistená riadne a predovšetkým spravodlivo a na toto nereflektoval ani odvolací súd dôsledne. Stanovenie hodnoty nehnuteľností je výslovne otázkou odbornou, pričom štatút odbornosti rozhodne nespĺňajú realitné kancelárie a zákon ich ako odborne spôsobilé osoby ani neoznačuje, pretože sa jedná spravidla o súkromné spoločnosti bez subjektívnej zodpovednosti za výsledok, ktoré navyše nie sú viazané napr. zodpovednosťou, ktorú nesie pri znaleckom posudku osoba znalca. Za účelom spravodlivého rozhodnutia a právnej istoty všetkých účastníkov konania si mohol súd zabezpečiť aspoň odborné vyjadrenie znalca s tým, že trovy dokazovania by zaplatila neúspešná strana. Žiadne z ustanovení Civilného sporového poriadku nezakazuje súdu v rámci konania pre zodpovedanie odborných otázok nariadiť aj z vlastnej iniciatívy znalecké dokazovanie, ak strana konania nesúhlasí s hodnotou stanovenou realitnými kancelármi. Žalovaná nesúhlasila s odhadom hodnoty bytu prostredníctvom realitných kancelárií, preto súdu nič nebránilo pristúpiť v zabezpečenie min. na úrovni odborného vyjadrenia, ktoré by bolo vo veci objektívnym dôkazom.

4. Žalobca sa k dovolaniu žalovanej nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážaný) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

12. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

13. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia ale nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade.

15. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

15.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

15.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Dovolateľka prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces oprela o tvrdenie, že súdy v konaní odmietli vykonať dôkaz - výsluch žalobcu a tiež namietala skutkový záver týkajúci sa stanovenia hodnoty predmetného bytu. Rozhodnutie odvolacieho súdu je

podľa dovolateľky nedostatočne odôvodnené, nereagujúce na jej špecifické námietky.

17. V prvom rade treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade; túto v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

18. Dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi pravidelne pripomína, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018).

19. V tejto súvislosti je súdna prax najvyššieho súdu jednotná v názore, podľa ktorého nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017, 9CdoPr/8/2023). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval Ústavný súd SR, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

20. Podľa ústavného súdu možno ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR kvalifikovať nevykonanie takého navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť (III. ÚS 332/09).

21. Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd zodpovedá požiadavka, aby súdmi konštatované skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené.

22. Z uvedeného vyplýva, že procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo a z akých dôvodov tak neurobil.

22.1. V zmysle rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi; i) ak tvrdená skutočnosť, ktorú má navrhnutý dôkaz overiť alebo vyvrátiť, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania, ii) ak dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, t.j. nedisponuje vypovedacou potenciou, alebo iii) ak tvrdenie, ku ktorého overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené (nadbytočnosť dôkazu). Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Vada v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz) v takom prípade založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia, ale tiež jeho protiústavnosť (porov. 4Cdo/100/2018, 7Cdo/205/2019, 5Cdo/151/2019).

23. Dovolaťka v tejto súvislosti namietala, že súd prvej inštancie nevykonaním navrhnutý dôkaz - výsluch žalobcu.

24. Berúc do úvahy vyššie uvedené kritériá, v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by súdy nevykonaním navrhnutého dôkazu založili procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Súd prvej inštancie dostatočne jasne a presvedčivo odôvodnil svoj záver o nadbytočnosti, resp. nepotrebnosti takéhoto dôkazu, poukazujúc na to, že žalobca uniesol bremeno tvrdenia a aj dôkazné bremeno, na posúdenie žaloby oprávneného dediča, ktorý sa domáha vydania svojho zákonného dedičského podielu, je irelevantný prípadný vzťah žalobcu a poručiteľa počas jeho života, ako aj ne/starostlivosť žalobcu o poručiteľa, takéto skutočnosti by sa skúmali napríklad v prípade posudzovania platnosti vydedenia alebo závetu, nie však v konaní, v ktorom sa oprávnený dedič domáha od neprávneho dediča vydania dedičstva. Odvolací súd považoval takýto postup za procesne správny a vzhľadom na

dostatočne vyčerpávajúcu odpoveď obsiahnutú už v odôvodnení súdu prvej inštancie nepovažoval za potrebné nič dodať, či tieto dôvody opakovať. Dovolací súd takýto postup súdov nižších inštancií považuje za plne súladný s procesnými právami dotknutej strany, dovolateľke bola poskytnutá jasná odpoveď na námietku, prečo súd nevykonával navrhnutý dôkaz - výsluch žalobcu. Dovolateľka dostatočne presvedčivo nešpecifikovala žiadne také otázky na žalobcu, ktorých položením by mohla relevantne ovplyvniť záver súdu o preukázaní dôvodnosti podanej žaloby oprávneného dediča, ktorý sa domáhal vydania svojho zákonného dedičského podielu. Pre posúdenie dôvodnosti žaloby postačovalo spoľahlivé zistenie, že ju podal oprávnený dedič a že bol ukrátený na svojom zákonnom dedičskom podiele, pričom tento podiel, resp. jeho hodnota bola preukázaná. V zmysle ust. § 195 ods. 1 CSP na návrh môže súd nariadiť výsluch strany o tvrdených skutočnostiach, ktoré v konaní vyšli najavo, ak ich nemožno preukázať inak. Ako už dovolací súd uviedol, súd prvej inštancie považoval za preukázané rozhodujúce skutočnosti aj bez výsluchu žalobcu, žalovaná netvrdila žiadne také rozhodujúce skutočnosti, ktoré doposiaľ neboli preukázané inak a mohli by byť preukázané práve výsluchom žalobcu. Pokiaľ dovolateľka poukazuje na to, že má právo zvoliť si svoju procesnú taktiku, dovolací súd zdôrazňuje, že toto právo je limitované vyššie citovanými procesnými pravidlami Civilného sporového poriadku týkajúcimi sa procesu dokazovania, z ktorých jednoznačne vyplýva povinnosť strany navrhujúcej vykonanie určitého dôkazu preukázať jeho relevantnosť. Námietka dovolateľky by mohla byť úspešná len za predpokladu, že by preukázala, že výsluchom žalobcu mohli byť preukázané také konkrétne rozhodujúce skutočnosti, ktoré by mali vplyv na posúdenie dôvodnosti žaloby. Neobstojí ani jej argument, že uskutočnením výsluchu žalobcu mohlo dôjsť napr. k uzavretiu zmluvy medzi účastníkmi, dovolací súd nevidí žiadnu priamu súvislosť medzi prípadným výsluchom žalobcu a možným zmluvným. Možnosť uzavretia zmluvy nie je nijako viazaná na výsluch žalobcu pred súdom.

25. Dovolateľka namietala tiež nedostatky dokazovania pri stanovení hodnoty predmetného bytu, keď súd prvej inštancie vychádzal len zo žalobcom predložených vyjadrení realitných kancelárií. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť vtedy, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočností, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza (rovnako ako právna úprava Občianskeho súdneho poriadku účinná do 30. júna 2016) zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15 základných princípov CSP a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 OSP (viď R 42/1993), resp. § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany, resp. strán sporu.

25.1. Dovolací súd takúto vadu v procese dokazovania nezistil. V danom prípade súd prvej inštancie na základe vyhodnotenia predložených dôkazov ustálil hodnotu predmetného bytu. Odvolací súd v tejto súvislosti správne poukázal na to, že ak žalovaná namietala, že ocenenie bytu zabezpečené žalobcom nie je objektívne, príp. že je nepreskúmateľné pre absenciu podrobnejšieho opisu nehnuteľnosti, a mala za to, že súd prvej inštancie mal stanoviť hodnotu bytu znaleckým dokazovaním, žalovaná okrem nesúhlasu s dôkazmi predloženými žalobcom sama žiadny dôkaz v konaní neprodukovala. Nič jej pritom nebránilo predložiť dôkaz o tom, že cena bytu by mala byť iná, prípadne za účelom stanovenia ceny bytu zabezpečiť súkromný znalecký posudok a predložiť ho v konaní. Stanovenie hodnoty bytu znaleckým dokazovaním iniciovaným súdom taktiež nenavrhol a ohľadom ceny bytu nepredložila žiadny dôkaz, ktorým by dôkazy predložené žalobcom vyvrátila, alebo aspoň spochybnila. Dovolací súd dodáva, že súd je v procese dokazovania viazaný návrhmi strán, sám z vlastnej iniciatívy dokazovanie nevykonáva (s výnimkami v zmysle § 185 ods. 2 a 3 CSP, o ktoré však v prejednávanej veci nešlo), preto aj

vyžiadanie odborného vyjadrenia či znaleckého posudku bolo viazané na návrh strany (§ 206, § 207 CSP).

25.2. Odvolací súd procesne správne reagoval aj na dôkaz predložený žalovanou až v odvolacom konaní, so záverom, že na uvedený dôkaz nemohol prihliadnuť, s odkazom na ust. § 383 a § 384 CSP. Odvolací súd môže podľa ust. § 384 ods. 3 CSP doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366 CSP, pokiaľ pôjde o tzv. novoty v odvolacom konaní. Aj počas odvolacieho konania je povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, avšak len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené reštriktívne ako výnimka z pravidla, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie. V posudzovanej veci však o tzv. novoty v odvolacom konaní nešlo. Napokon, žalovaná v odvolaní ani netvrdila a ani nepreukazovala žiadny takýto dôvod prípustnosti použitej novoty. Naopak, podľa názoru odvolacieho súdu, s ktorým sa dovolací súd stotožňuje, žalovanej nič nebránilo v tom, aby listinný dôkaz, ktorý priložila k odvolaniu, uplatnila už v konaní pred súdom prvej inštancie, predkladanie ďalších dôkazov ako novoty v odvolacom konaní je preto v prejednávanom prípade neprípustné. Dovolací súd dodáva, že samotná skutočnosť, že dovolateľka sa s procesným postupom súdov nižšej inštancie nestotožňuje, neznamena automaticky porušenie jej práva na spravodlivý proces.

26. Zohľadniac vyššie uvedené, dovolací súd v rámci kontroly postupu súdu prvej inštancie pri procese zisťovania skutkového stavu nevzhliadol žiadne vady (porov. I. ÚS 6/2018). V tejto súvislosti súčasne nemal možnosť preskúmavať správnosť a úplnosť skutkových zistení, pretože mu neprislúcha vykonávať dokazovanie; dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

27. Dovolateľka napokon namietala, že odvolací súd porušil povinnosť riadneho odôvodnenia svojho rozhodnutia, ktoré má dať odpoveď aj na špecifické námietky účastníka.

28. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10, 9Cdo/248/2021).

29. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Len náležite odôvodnené súdne rozhodnutie sa stáva interpretačným nástrojom súdnej autority k zabezpečeniu spravodlivosti. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie aj rozsudok odvolacieho súdu spĺňajú kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP a § 393 CSP, preto ich nemožno považovať za neodôvodnené či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Potrebné je zdôrazniť, že prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Pritom platí, že súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

30. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vyčerpávajúco reagoval na všetky konkrétne odvolacie námietky žalovanej: v bodoch 25. až 29. sa vyjadril k otázke koncentrácie konania a posúdenia kompenzačnej námietky, v bode 31. sa vyjadril k otázke vyhodnotenia dokazovania ohľadom stanovenia hodnoty predmetného bytu a k otázke nevykonania dokazovania výsluchom žalobcu, v bodoch 33. až 34. sa vyjadril k nemožnosti prihliadnuť na novopredložený listinný dôkaz. Skutočnosť, že dovolateľka sa s názorom odvolacieho súdu nestotožnila, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, pretože za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa.

31. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľkou namietané vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil.

32. Dovolateľka v dovolaní namietala aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, uplatniac dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

33. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

34. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

35. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava odvolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

36. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že má ísť o otázku riešenú odvolacím súdom a to buď o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), alebo o procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

37. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnú otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382). Pokiaľ v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

38. Z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že dovolateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym

zástupcom (advokátom), výslovne odkázala na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, z ktorého vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania, následne však neuviedla k tomuto dovolaciemu dôvodu žiadnu argumentáciu, ani nevymedzila žiadnu konkrétnu právnu otázku. Dovolací súd uvádza, že v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 51/2020, III. ÚS 387/2021) v prípade posudzovania prípustnosti dovolania je dovolací súd viazaný vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu prípadu (sporu), významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP (m. m. 3Cdo 28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017, 9Cdo/216/2021, 9Cdo/198/2022).

39. Z dôvodov vyššie uvedených dospel najvyšší súd k záveru, že je nevyhnutné aj v tejto časti odmietnuť podané dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

40. Najvyšší súd na základe uvedeného, dovolanie žalovanej v časti, v ktorej namietala vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol v zmysle § 447 písm. c) CSP a v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, odmietol v zmysle § 447 písm. f) CSP.

41. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1, 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (sp. zn. 4Cdo/144/2019, 9Cdo/154/2021).

42. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, žalobcovi v dovolacom konaní žiadne preukázateľné trovy konania nevznikli.

43. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.